

# Spis treści

|             |    |
|-------------|----|
| Wstęp ..... | 11 |
|-------------|----|

## **1. WSPÓŁCZESNA GOSPODARKA ŚWIATOWA.**

---

### **JEJ ISTOTA I STRUKTURA .....**

---

|        |                                                              |    |
|--------|--------------------------------------------------------------|----|
| 1.1.   | Pojęcie gospodarki światowej .....                           | 13 |
| 1.2.   | Podmioty współczesnej gospodarki światowej .....             | 14 |
| 1.2.1. | Przedsiębiorstwa narodowe (krajowe) .....                    | 14 |
| 1.2.2. | Korporacje międzynarodowe (transnarodowe, wielonarodowe) ... | 16 |
| 1.2.3. | Gospodarki narodowe .....                                    | 18 |
| 1.2.4. | Międzynarodowe ugrupowania integracyjne .....                | 20 |
| 1.2.5. | Międzynarodowe organizacje gospodarcze .....                 | 21 |
| 1.3.   | Regionalna struktura współczesnej gospodarki światowej ..... | 22 |
| 1.4.   | Gospodarka światowa a gospodarka globalna .....              | 26 |

## **2. MIĘDZYNARODOWY**

---

### **HANDEL TOWAROWY .....**

---

|      |                                                                                        |    |
|------|----------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 2.1. | Przesłanki rozwoju międzynarodowej wymiany towarowej .....                             | 30 |
| 2.2. | Czynniki zmian strukturalnych we współczesnej międzynarodowej wymianie towarowej ..... | 38 |
| 2.3. | Kierunki przemian w strukturze współczesnej międzynarodowej wymiany towarowej .....    | 42 |
| 2.4. | Organizacja i funkcjonowanie międzynarodowych rynków towarowych .....                  | 47 |

## **3. MIĘDZYNARODOWY**

---

### **HANDEL USŁUGAMI .....**

---

|      |                                                                                          |    |
|------|------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 3.1. | Usługi w handlu międzynarodowym. Pojęcie i specyfika międzynarodowej wymiany usług ..... | 57 |
|------|------------------------------------------------------------------------------------------|----|

|      |                                                                          |    |
|------|--------------------------------------------------------------------------|----|
| 3.2. | Struktura współczesnego handlu usługami. Kierunki i czynniki zmian ..... | 60 |
|------|--------------------------------------------------------------------------|----|

#### 4. KSZTAŁTOWANIE SIĘ CEN

|      |                                                                                        |           |
|------|----------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
|      | <b>WE WSPÓŁCZESNYM HANDLU ŚWIATOWYM .....</b>                                          | <b>69</b> |
| 4.1. | Pojęcie ceny światowej .....                                                           | 69        |
| 4.2. | Wzajemne zależności cen i dochodów oraz popytu i podaży na rynku towarów i usług ..... | 70        |
| 4.3. | Krótkookresowe zmiany cen na rynku światowym .....                                     | 72        |
| 4.4. | Długookresowe zmiany cen na rynku światowym .....                                      | 76        |
| 4.5. | Obecne kierunki zmian cen światowych .....                                             | 80        |

#### 5. ZAGRANICZNA I MIĘDZYNARODOWA

|      |                                                                                              |           |
|------|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
|      | <b>POLITYKA HANDLOWA .....</b>                                                               | <b>86</b> |
| 5.1. | Istota, cele i narzędzia zagranicznej polityki handlowej .....                               | 86        |
| 5.2. | Wybrane narzędzia zagranicznej polityki handlowej we współczesnej gospodarce światowej ..... | 89        |
| 5.3. | Liberalizacja handlu międzynarodowego w ramach GATT/WTO .....                                | 94        |
| 5.4. | Współczesna międzynarodowa polityka handlowa .....                                           | 97        |

#### 6. MIĘDZYNARODOWE PRZEPŁYWY KAPITAŁOWE

|        |                                                                                                                                   |            |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
|        | <b>WE WSPÓŁCZESNEJ GOSPODARCE ŚWIATOWEJ .....</b>                                                                                 | <b>102</b> |
| 6.1.   | Pojęcie, istota i formy międzynarodowych przepływów kapitałowych .....                                                            | 102        |
| 6.2.   | Międzynarodowe przepływy kapitałów ze źródeł prywatnych. Rys historyczny .....                                                    | 104        |
| 6.3.   | Znaczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych we współczesnej gospodarce światowej .....                                       | 108        |
| 6.3.1. | Pojęcie, istota i determinanty bezpośrednich inwestycji zagranicznych .....                                                       | 108        |
| 6.3.2. | Rozmiary i struktura międzynarodowych przepływów kapitałowych w formie BIZ po roku 1980. Przyczyny zmian .....                    | 110        |
| 6.3.3. | Korporacje transnarodowe w globalnych przepływach BIZ .....                                                                       | 113        |
| 6.3.4. | Rola BIZ w rozwoju gospodarczym krajów rozwijających się ...                                                                      | 116        |
| 6.4.   | Międzynarodowe przepływy kapitału w formie inwestycji portfelowych .....                                                          | 118        |
| 6.5.   | Międzynarodowe przepływy kapitału w formie innej niż BIZ i inwestycje portfelowe .....                                            | 120        |
| 6.6.   | Kryzysy walutowe jako jedno z zagrożeń związanych z otwieraniem się krajów na międzynarodowe przepływy kapitałów prywatnych ..... | 121        |

|      |                                                                                                                                               |     |
|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 6.7. | Międzynarodowy wywóz kapitałów ze źródeł publicznych. Znaczenie oficjalnej pomocy na rzecz rozwoju we współczesnej gospodarce światowej ..... | 123 |
|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

## **7. MIGRACJA ZASOBÓW PRACY**

### **W SKALI MIĘDZYNARODOWEJ .....**

|      |                                                             |     |
|------|-------------------------------------------------------------|-----|
| 7.1. | Pojęcie międzynarodowej migracji .....                      | 129 |
| 7.2. | Przyczyny i skutki migracji .....                           | 131 |
| 7.3. | Bariery migracji .....                                      | 139 |
| 7.4. | Główne kierunki międzynarodowej migracji ekonomicznej ..... | 139 |

## **8. MIĘDZYNARODOWY TRANSFER TECHNOLOGII**

### **I WIEDZY NAUKOWO-TECHNICZNEJ .....**

|      |                                                                                              |     |
|------|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 8.1. | Technologia i myśl naukowo-techniczna jako przedmiot transferu w skali międzynarodowej ..... | 147 |
| 8.2. | Gospodarka oparta na wiedzy .....                                                            | 155 |

## **9. WSPÓŁCZESNY MIĘDZYNARODOWY**

### **SYSTEM WALUTOWY .....**

|        |                                                              |     |
|--------|--------------------------------------------------------------|-----|
| 9.1.   | Istota i rodzaje kursów walutowych .....                     | 162 |
| 9.2.   | Pojęcie i ewolucja międzynarodowego systemu walutowego ..... | 166 |
| 9.3.   | Waluty międzynarodowe .....                                  | 175 |
| 9.4.   | Wymienialność walut .....                                    | 176 |
| 9.5.   | Międzynarodowy rynek walutowy .....                          | 178 |
| 9.5.1. | Tradycyjny rynek walutowy .....                              | 178 |
| 9.5.2. | Nowy rynek walutowy .....                                    | 179 |
| 9.5.3. | Rynek eurowalutowy .....                                     | 181 |
| 9.6.   | Rozwój współpracy walutowej krajów Europy Zachodniej .....   | 182 |
| 9.6.1. | Geneza współpracy walutowej .....                            | 182 |
| 9.6.2. | Wprowadzenie wspólnej waluty .....                           | 184 |
| 9.6.3. | Perspektywy rozszerzenia strefy euro .....                   | 185 |

## **10. WSPÓŁCZESNY MIĘDZYNARODOWY**

### **RYNEK FINANSOWY .....**

|         |                                                                           |     |
|---------|---------------------------------------------------------------------------|-----|
| 10.1.   | Pojęcie i ewolucja współczesnego międzynarodowego rynku finansowego ..... | 191 |
| 10.2.   | Podział rynków finansowych .....                                          | 193 |
| 10.3.   | Segmenty międzynarodowego rynku finansowego .....                         | 194 |
| 10.3.1. | Międzynarodowy rynek pieniężny .....                                      | 194 |

|         |                                                                            |     |
|---------|----------------------------------------------------------------------------|-----|
| 10.3.2. | Międzynarodowy rynek kapitałowy .....                                      | 194 |
| 10.3.3. | Międzynarodowy rynek depozytowo-kredytowy .....                            | 195 |
| 10.3.4. | Międzynarodowy rynek pochodnych instrumentów finansowych (derivatów) ..... | 197 |
| 10.4.   | Eurorynki finansowe .....                                                  | 199 |
| 10.5.   | Uczestnicy międzynarodowego rynku finansowego .....                        | 202 |
| 10.6.   | Międzynarodowe centra finansowe .....                                      | 203 |

## **11. WAHANIA KONIUNKTURALNE**

|       |                                                                               |            |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------|------------|
|       | <b>WE WSPÓŁCZESNEJ GOSPODARCE ŚWIATOWEJ .....</b>                             | <b>208</b> |
| 11.1. | Cykle koniunkturalne: klasyczny i współczesny. Cechy morfologiczne .....      | 208        |
| 11.2. | Przyczyny deformacji cykliczności we współczesnym cyklu koniunkturalnym ..... | 211        |
| 11.3. | Tendencje wahań koniunkturalnych we współczesnej gospodarce światowej .....   | 213        |

## **12. PROCESY MIĘDZYNARODOWEJ**

|       |                                                                                          |            |
|-------|------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
|       | <b>INTEGRACJI GOSPODARCZEJ I ICH ZNACZENIE</b>                                           |            |
|       | <b>DLA WSPÓŁCZESNEJ GOSPODARKI ŚWIATOWEJ .....</b>                                       | <b>222</b> |
| 12.1. | Kierunki ewolucji regionalnej integracji ekonomicznej na przełomie wieków XX i XXI ..... | 222        |
| 12.2. | Regionalna integracja ekonomiczna a konkurencyjność .....                                | 229        |

## **13. GLOBALIZACJA WE WSPÓŁCZESNEJ**

|       |                                                              |            |
|-------|--------------------------------------------------------------|------------|
|       | <b>GOSPODARCE ŚWIATOWEJ I JEJ SKUTKI .....</b>               | <b>236</b> |
| 13.1. | Geneza, pojęcie i definicja globalizacji .....               | 236        |
| 13.2. | Efekty globalizacji .....                                    | 241        |
| 13.3. | Rola państwa w globalizującej się gospodarce światowej ..... | 244        |

## **14. PROBLEMY GLOBALNE**

|         |                                                                  |            |
|---------|------------------------------------------------------------------|------------|
|         | <b>WSPÓŁCZESNEGO ŚWIATA .....</b>                                | <b>248</b> |
| 14.1.   | Pojęcie i cechy problemów globalnych .....                       | 248        |
| 14.2.   | Zadłużenie zagraniczne. Przyczyny, skutki i rozmiary .....       | 251        |
| 14.3.   | Pozostałe problemy globalne i możliwości ich przezwyciężenia ... | 260        |
| 14.3.1. | Problem wyczerpalności surowców naturalnych .....                | 262        |
| 14.3.2. | Ekologiczne następstwa działalności gospodarczej człowieka ...   | 264        |
| 14.3.3. | Problemy demograficzne współczesnego świata .....                | 267        |
| 14.3.4. | Głód jako problem globalny .....                                 | 269        |

---

**ANEKSY**

---

---

**MIĘDZYNARODOWE ORGANIZACJE**

---

---

**I UGRUPOWANIA GOSPODARCZE WYWIERAJĄCE**

---

---

**NAJWIĘKSZY WPŁYW NA WSPÓŁCZESNĄ**

---

---

**GOSPODARKE ŚWIATOWĄ I JEJ FUNKCJONOWANIE . . . 274**

---

|                                                                                                            |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Aneks A. Układ Ogólny w Sprawie Taryf Celnych i Handlu/Światowa<br>Organizacja Handlu (GATT/WTO) . . . . . | 274 |
| Aneks B. Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW) . . . . .                                                   | 281 |
| Aneks C. Grupa Banku Światowego . . . . .                                                                  | 290 |
| Aneks D. Organizacja Krajów Eksportujących Ropę Naftową (OPEC) . . .                                       | 302 |
| Aneks E. Unia Europejska (UE) . . . . .                                                                    | 306 |
| Aneks F. Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) . . . .                                      | 309 |
| Bibliografia . . . . .                                                                                     | 316 |